

nud. Karja laudale tegi ta aia ümber ja aiaist weife wä-
rawa tänawasse, mis läbi lojufsed õue ei saanud sõtku-
ma ega roojastama, waid kõik suwine sõnnik, kas lauta
ehk lauda ümber mahajäi. Üks weife loigufene lauda
ligidal fogus rammusat sõnniku wirtsu, mis wihmasel
aeal karja-õue pealt, ehk muido laudast senna walgus.
Seda wirtsu-wet tarwitas perenaine kapsaid ja muid
taimeid walades, wiis mõne ämbri täie kistutud umbro-
hu hunniku peale, ja seda mis üle jäi, weeti põllule ehk
heinamaale. Weel tänapäew saab mõni rumal inime-
ne seda naerma, ja ei tohi seda ükski imeks panna, kui
wiekümne aasta eest tegijat igalt poolt „hulluks pääks“
ja „tuuletallitajaks“ sõimati.

Glu ei jookse kellelgi, ega kuskil seisuses waikselt
woolawa jõe kumbel edasi, waid ajab wahel wahel kui
meri tuule maru sunnil wahtus laenetama, ja häda siis
weifel lootisul, mis laenete mõllusse juhtus, kus arwast
üks peaseb, teised põhja lähwad, ehk killud kaldale uju-
wad. Wiletsuse marud ei jätnud ka meie päris pere-
meest puutumata. Nakske sõawits, mis 1812 kõige We-
neriigi peal seisis, furnas ka meie maakest. Kauba-aja-
mine lonkas, sool ja muu kaup läks kalliks, raha seda
mööda ifa kassinamaks ja eluford igapidi raskemaks.
Hulk küüdi hobusid saadeti Riia taha wäe troosi weda-
ma, ka Jüri pidi oma koha eest teise hobuse teele saat-
ma, mis, et oma sulast ei olnud kaasa anda, wõera kätte
pidi usaldama. Konglamäe wald, mis suure maantee
ligidal isis, tundis mitmes tükis raskesti seda koor-
mat, kui teised mis suurest teest kaugemal olid.

Kõigesuurem raskus rahwale tuli se läbi, et mõned üle-
annetumad sõawäe alamad, ja häbiga tuleb ütelda —
suuremalt osalt meie maalt rekrutiks antud mehed teel
rügementidest paku kargasid, metsades warju paika otssi-
sid ja warguse ehk rööwimise läbi oma pääd toitsid. Et
neid furjal tööl koha kinni ei tabatud, läksid wargad ae-
ga mööda pääw pääwalt julgemaks, leidsid ka siit ja
sealt mõnda üleskohtusi, kes nendega ühte nõusse heitsid,
warastud asju wastawõtsid ja salamahiti kaugemal koha-
tades jälle rahwale müüsid. Juba kuuldi ümberkaudu
igalpool, kuida mõisates ja külades aidad olid štud,
toa ukseid ja aknad mitoford imeliku kawalusega hti-
kangutatud, ja raha muu waraga seltsis ärawi. d.
Seal juhtus üks lugu, mis awalikult ülestunnistab,
da need wargad ja majarööwolid ei mite üks ainu, wa
seltsis, ehk teiste jala-abimeestega ühendatud seda furja
tööd toimetasid. Sägise, nädal enne Mardi pääwa, oli
Urwaka mõisas herra raha, hõbelusikad, kaks kuldtas-
kufella ja muud kallid asjad toast, kolm hoost tallist wa-
rastatud, ja junkru riide kersst kambriis põhjani wäljatü-
hendatud, ilma et ükski magaja sest midagi oleks kuul-
nud. Selsamal ööl wiidi Konglamäe mõisast kolm priis-
ket hoost tallist ja tühendati üks kassi-ait, kus palju lõu-
endid sees oli. Mis seda õnnetust weel koledamaks tegi,
toapois, kes kolinat kuuldes ülesärkanud ja õue peale
waatama oli läinud, sai ühest rööwlist nii raskesti haa-
watud, et juba hommikul koidu aeal hinge heitis. See-
finane wiletsuse rikas õõ oli ka meie Jüri talusse puutu-
nud, kus ait ärahisti, riidekerst põhjani lagedaks riisuti